

TORONTÁI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	480 K
Félévre	240 K
Negyedévre	120 K
Egy óra	40 K

Egyes szám ára 2 korona.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
Obilityeva (Zápolya)-u. 1. Telefonszám 24.

MEGJELENIK MINDENNAP, VASÁR-
ES ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Vetiki Beeskerek, 1920.

XLIX. évfolyam, 175. szám.

Péntek, 1920 augusztus 13.

Ha a szociáldemokrata sajtó

— a jugoszláv, a német, a francia egyaránt — szociális eredményekről szól mostanában, akkor egyik szemével mindig az orosz-lengyel eseményeket nézi és ezeknek Középeurópára gyakorolt határait vizsgálja. És ha nyíltan nem is vallják be, mégis örülnek Szovjet-Oroszország katonai sikereinek, mert hisz ettől a tőke, a magántulajdon és a gyűlöletes polgári társadalom összeomlását várják. Ekes szakvakkal bírálják ugyan sokszor a bolsevik rendszert, de nem magát a lényegét, elítéli a háborút és örülnek minden egyes további sikernek, mert a mai orosz hadseregben a bolsevizmus legnagyobb eredményét látják.

Amit pedig az utóbbi időben Oroszországról hallottunk — még szociáldemokrata oldalról is — semmi kétséget sem hagy az iránt, hogy a Lenin-féle gyakorlat Oroszországot sem boldogítja. Az olasz és angol szociálista kiküldöttek borzalommal szólnak és irnak az oroszországi állapotokról, arról a kimondhatatlan szellemi nyomásról és finánciális megterhelésről, aminek az lett az eredménye, hogy egy pohár tehéntej ott ma 135 rubelbe kerül.

Mert valójában nem a bolsevizmus szervező ereje, hanem az újra felébredt nemzeti öntudat az, ami az orosz ezredekek megadta ezt a mai erejüket. Az orosz parasztot a Judenic, Kolcsak, Denikin és a lengyelek részéről fenyegető veszély megtanították, hogy féltse a sajátját. Ebből az ösztönszerű készségből, hogy saját földjét védelmezze, nőtt naggyá ma az orosz hadsereg ellenálló és ütőereje és nem a bolsevik-kommunista ideológiából. A bolsevizmus úgy kíséri az orosz sereget, mint valami járvány, amelynek mérgező bacillusai mindenkit fertőzéssel fenyegetnek, aki vele érintkezésbe jut.

A többi európai hatalmak feladata védelmet találni ez ellen a járvány ellen és kellő óvintézkedésekkel gátat emelni a továbbterjedése ellen. Ez kötelessége volna a szociáldemokrata sajtónak is, hisz saját társai — olaszok és angolok — mondják el a sirverset az orosz bolsevizmus felett.

Renner osztrák kancellár Ausztriát legutóbb egy kórteremhez hasonlította, amelyen nem szabad nagy teherszállító kocsi-val keresztülhajtani, — egész szép hasonlat, ami leginkább a nyugati hatalmaknak szól és átvonulási terveiknek. Van azonban ennek a hasonlatnak egy kis variációja, amit gyönyörűen lehet alkalmazni a keletre: — a kórteremben nem szabad veszedelmes játékot üzni a járvány-bacillusokkal sem . . .

Gyülnek a viharfellegek.

A német és cseh munkások proklamációja. — Oláhország katonai előkészületei. — Galiciában megkezdtek a kommunizálást a szovjetek. — Magyar-oláh offenziva Oroszország ellen. — Uton a francia csapatok Lengyelország felé.

Berlin. Moszkvai jelentések szerint Csicserin a német munkások Oroszországba való beutazását megtiltotta. Kivételt képeznek azok, akiknek már régebbi engedélyük van és akik a beutazásra a berlini orosz megbizottól kapnak engedélyt.

Nauen. A „Vorwärts“ a következő felhívást intézi a munkássághoz: Naponta érkeznek arról hírek, hogy az entente a Rajnánál csapatokat von össze és hogy azokon a vidékeken nagy municioraktárakat állítanak föl és municiót szállítanak keresztül. Mindez Lengyelország megsegítéséért történik az orosz vörös csapatok ellen. A Németországon át való csapat- és municiószállítás nemcsak Németország semlegességét sérti meg, de könnyen háboruba is sodorhatja az országot. Ezért a német munkásságnak meg kell akadályozni a vasúti szállítását az ember- és hadianyagnak. A szállítómunkások számíthatnak az öszmunkásság támogatására. Reméli, hogy a francia és az angol munkásság meg fog felelni internacionális kötelességeinek. A proklamációt a német szociáldemokraták, független szociálisták és a német kommunista-párt irta alá.

Berlin. A „Pravu Lidu“ a cseh szakszervezetek központi tanácsának felhívását közli, amelyben felszólítja a munkásságot arra, hogy akadályozza meg a Lengyelországba, Magyarországra és Oláhországba szóló municiószállítást, mert ha ezt nem teszik, úgy megnehezítik az oroszok diadalát.

Békésesaba. Az oláh katonai parancsnokság elrendelte Oláhországnak a bolsevistákkal szemben való megvédését. Predeáltól Mármaroszigetig munkáscsapatokkal állandó katonai fedezékeket építenek. Az erdélyi szorosok megerősítésének munkája lázasan folyik. Az előkészületek a lakosság körében óriási izgalmat keltenek.

Moszkva. Galícia keleti részén és a megszállott lengyel területeken megalakultak a szovjetek. Galícia forradalmi bizottsága kikiáltotta Keletgalícia teljes függetlenségét és csatlakozásra szólította föl Nyugatgaliciát. A megalakult szovjetek mindenütt megkezdették működésüket, a földeket, üzleteket, gyárakat és egyéb ki-

zsákmányoló vállalkozásokat kisajátítottak. A víz- és bányajogot az eddigi tulajdonosoktól megvonta. A paraszt tulajdonban lévő intézményeket, javakat azonban nem bántották. A forradalmi-bizottság vezeterei: Matolsky, Paran, Nemelovsky, Litvinovsky.

London. Budapesti jelentések szerint francia főparancsnokság alatt

magyar-oláh offenzívát készítenek elő Lengyelország dél felől való támogatására.

Genf. Meg nem erősített hírek szerint a francia csapatok már utban vannak Lengyelország felé. Strassburgba és más városokba is megérkeztek már francia csapatok. Ezek leginkább gyarmati legénységből állanak.

A SIN FEINEK AJÁNЛАТА NAGYBRITANNIAK.

London. A „Belfast Telegraf“ jelentése szerint a sin feinek azt az ajánlatot tették Lloyd Georgenak, hogy Írország függetlenítése esetén oly nemzetközi garanciákat fognak nyújtani Nagybritanniának, hogy az angol stratégiai óhajok kielégíttetnek.

MILLERAND ÉS GIOLITTI SVÁJCI TALÁLKOZÁSA.

Róma. Millerand francia miniszterelnök Boulogne Sur Meren át Svájcba utazott, ahol Giolittivel és Lloyd George-val találkozik, hogy a lengyel-orosz háboruba leendő fegyveres beavatkozás kérdését megbeszéljék. Millerand kíséretében utazik Foch markall is. (V. t. ü.)

AZ OLASZ-ALBÁN MEGEGYEZÉS.

Róma. A tirannei albán kormány és az olasz kormány megbizottai szerződést írtak alá, amelyben minden kérdést szabályoztak, amely a két állam között nézeteltérésre adott okot. Az olasz kormány megtette arra nézve a lépéseket, hogy azon olasz csapatok, melyek Valona és környékén vannak, visszarendeltessenek. A Skutari körül állomásozó olasz csapatok továbbra is helyükön maradnak. A szerző-

désben rendezték Valona város jogviszonyát és megegyeztek a hadifoglyok szabadon bocsátásának kérdésében is.

Milano. Milanói lapok nem osztják a Corriera de la Serra Albániáról közölt politikai véleményét. A lapok hivatkoznak arra, hogy a londoni szerződés Itáliának ítélte meg Albánia tekintélyes részét. Szakemberek tanácsa alapján vált szükségessé Valona birtokba vétele, mert a tengerpart megvédéséhez Valona birtoklása főfeltétel. A lapok egyhanguan elítélik a kormány eljárását, hogy ilyen fontos kérdésben ilyen könnyelműen jártak el és ezzel alkalmat adtak a délszlávoknak arra, hogy a londoni szerződést támadhassák. A Secolo támadja Giolittit, hogy Valona kiűritéséhez nem kérte ki előzőleg a parlament engedélyét. A történetekkel különben meg van elégedve. A nacionalista Popolo d'Italia sajnálatosnak tartja, hogy egy pár ezer barbár albán képes volt az olasz hadsereget megverni és ezt a tényt a jövőre nézve is sajnálatosnak tartja.

Milano. A „Tribuna“ jelenti, hogy az olasz parlament ratifikálta az olasz-albán megegyezést. (Vojv. t. ü.)

KOMMUNISTA-MOZGALOM CSEHORSZÁGBAN.

Budapest. Pozsonyból jelentik: A kommunista-mozgalom Csehországban egyre terjed, a hatóságok teljesen elvesztették tekintélyüket. Az utolsó napok gyűléseivel szemben a rendőrség és csendőrség már teljesen közömbösen viselkedett. Egyes helyeken munkástanácsok terror útján magukhoz ragadták a hatalmat, így: Suplaván, Csekliessen, Zankomán és Komáromban. A jelek szerint itélve, a németek támogatják a mozgalmat. (Vojv. t. ü.)

AZ ENTENTE UJ OFFENZIVATERVE OROSZORSZÁG ELLEN.

Beograd. Az entente tárgyalásokat kezdeti Magyarországgal és Oláhországgal egy esetleges Oroszország elleni offenziva megindításáról. A tárgyalások még folynak. Ebben a kérdésben tárgyalt az entente Csehországgal is, de ez elutasította az ajánlatot.

AZ OLASZ KÜLÜGYMINISZTER REFERÁLT A KÜLÜGYI HELYZETRŐL.

Róma. A minisztertanács elhatározta volt, hogy gróf Sforza külügyminiszter a parlament egyik ülésén tegyen jelentést Olaszország külpolitikai helyzetéről. Gróf Sforza a parlament szombati ülésén mondomta el beszédjét, mellyel kapcsolatban Jugoszlávia és Oroszország helyzetéről ezeket mondta: Olaszországnak érdekében áll az adriai kérdés rendezése, de éppen úgy érdekében áll a S. H. S. királyságnak is. Kijelenti, hogy az Osztrák-Magyar monarchia széttöltése elsősorban Itália érdeme, de el kell ismerni, hogy a monarchia nemzetiségei is derekasan kivették részüket e munkából.

AUSZTRIÁT MAJD MEGVÉDI AZ ENTENTE.

Genf. A II. Internationale kongresszusa Huiszmann javaslatára azt indítványozza, hogy az entente részesítse Ausztriát teljes védelemben a magyar részről ért támadások ellen. A határozatot az összes nemzetek képviselői elfogadták Olaszország kivételével. (Vojv. t. ü.)

NÉMETORSZÁG ÉS OROSZORSZÁG DIPLOMÁCIAI VISZONYA.

Berlin. Simons külügyminiszter újságírók előtt kijelentette, hogy Németország kész felvenni azonnal a diplomáciai viszonyt Oroszországgal, ha Oroszország megfelelő elégtételt nyújt Mirbach meggyilkolásáért.

UJ OROSZ FELTÉTELEK ANGLIA-NAK.

Moszkva. Csieserin Krassin útján átadta az angol kormánynak azokat a végleges feltételeket, amelyek alapját képezhetik a további angol-orosz tárgyalásoknak. Eszerint: 1. Az angolok elfogadják az Oroszországgal való kölesönös árukieseréls feltételeit. 2. A béketárgyalások megkezdése előtt Oroszország kellő biztosítékot kap egy esetleges támadás ellen. 3. Szabad tengeri hajózás a Dardanellákban. 4. Szabad kereskedelmi és személyi forgalom nyugat felé. 5. Az orosz polgárság szabadon utazhat a külföldön. Angol politikai körökben az a vélemény, hogy Anglia e feltételeket nem fogja elfogadni.

CHURCHILL LETARTÓZTATASAT KÖVETELIK A SKÓT MUNKÁSOK.

Nauen. A skót munkások londoni konferenciáján a független munkáspárt követelte, hogy hozzanak olyértelmű határozatot, mely Churchill azonnali letartóztatását követeli az angol parlamenttől, mert Churchill parlamenti jóváhagyás nélkül angol csapatokkal támogatta az európai reakciót.

A WIENI TELEFONOSOK SZTRÁJKOLNAK.

Wien. Tegnap a wieni telefon- és távírdakezelők proklamálták a sztrájkot, mert a kormány nem teljesítette fizetésjavítási igényeiket.

BEOGRADI HIREK.

Beograd. A kormány megengedte az osztrák kormánynak, hogy 80 millió osztrák korona erejéig dinárokat vásárolhasson, melyekkel Ausztria gabonavásárlását akarja kifizetni. A vásárlást a devizaközpont közvetíti.

Beograd. Augusztus 23-án tartják meg Beogradban a községi választásokat, melyeken a kommunista-párt is résztvesz. A kommunista-párt listája elkészült, jelöltjei: Filipovity Fülöp és Todorovity Mihály.

KITÖRT A PERZSA FORRADALOM?

London. A „Chicago Tribune“ közli egy Sabah nevű konstantinápolyi újság hírért, mely jelenti, hogy Perzsiában forradalom ütött ki és hogy a perzsa sáht detronizálták. A konstantinápolyi perzsa követ kijelentette, hogy ezen eseményekről nincs hivatalosan eddig semmi tudomása.

RÖVID HIREK.

London. Az olasz pénzügyminiszter Londonba érkezett.

Beograd. Az új kormány csekély személyváltozással a régi kormányból fog megalakulni.

Beograd. A pártok teljesen megegyeztek a nagybirtokok felosztására vonatkozólag. A nagybirtokokat parcellázzák és a birtokok árát az állam megtéríti a tulajdonosnak.

HIREK.

Áru- és értéktőzsde Suboticán. A subotici „Lloyd“ kereskedelmi egyesületből kiindulva subotici székhellyel a vojvodina részére egy áru- és értéktőzsde van alakulóban, mely tőzsdének alapszabályai, valamint a választott bíróságra vonatkozó intézkedései a kormánynak terjesztettek elő elfogadásra és kilátás van arra nézve, hogy a kormány e nagyfontosságú és nélkülözhetetlen intézmény létesítését magáéva fogja tenni. Az alakuló értekezletet 1920 augusztus 14-én (szombat) d. u. 6 órakor a subotici „Lloyd“ helviségében tartják meg.

Vasuti katasztrófa. Udinénél kisiklott a trieszti gyorsvonat és három vagonja teljesen összetört, romjait még nem takarították el. Az áldozatok száma hat halott és 18 súlyosan sebesült.

Felhívás jogászoknak. Az ideiglenesen szervezendő vizsgáló-bizottságok előtt a hátralévő szigorlataink és államvizsgák letétele és doktrár avatásunk céljából való szervezkedésünk végett felkérjük a vojvodinai jogászok. — nemzetiségre való tekintet nélkül — akik valamelyik magyar jogi fakultáson abszolváltak s nem tették le a szigorlatokat, illetőleg az államvizsgákat, hogy minél előbb jelentkezzenek levél útján a tanulmányaikra vonatkozó adatok közlésével (hol és mikor abszolvált s eddig-éig mely szigorlatokat tette le) Maglity Cveta abszolvált jogásznál, Sombor (város-háza). A szervezkedés keresztülvitele esetén, ha szükségesnek mutatkoznék, a szervezet egyuttal kitűzné feladatául, hogy az illetékes helyen keresztülvigye az ügyvédi vizsgálóbizottságok mielőbbi megalakítását.

Külföldi utlevelek láttamozása. A S. H. S. belügyminisztérium Bánát-Bácska-Baranya osztálya 8303—1920. sz. alatt a külföldi utlevelek láttamozása ügyében a következőket közli: Dániába hosszabb tartózkodásra való kiutazáshoz a dán kir. kormány külön engedélyre van szükség. Csehszlovákiába és Lengyelországba való utazáshoz csak a beogradi csehszlovák, illetőleg lengyel konzulnak utlevélláttamozása ad engedélyt. Ugyanez az eljárás a Romániába való utazásnál is. Mindazok, akik Ausztriába vagy azon át akarnak utazni, utleveleiket előzőleg láttamozzák Ausztria diplomáciai ügyvivőinél. A beogradi ügyvivő a szerbiai, szerémi és vojvodinai (Bánát-Bácska-Baranya) lakosok utleveleit, a horvát-szlavon és murántuliakét a zagrebi osztrák utlevélliroda, a szlovéniaikét pedig a Ljubljani osztrák konzul láttamoztatja. Az Amerikába utazni szándékozók a S. H. S. hatóság által kiállított fényképes utlevelükre vezettessék rá községüknek községi bélyegzővel ellátott engedélyt, amellyel a község az Amerikába való elutazást engedélyezi. Egy és ugyanazon utlevél szólhat apára, anyára, (férjre, feleségre), 16 éven aluli fiukra és 21 éven aluli lányokra. Az ezen korhatárt meghaladtak külön-külön kiállított utlevelüket személyesen kötelesek a konzulátuson láttamoztatni. Minden egyén, ki Amerikába utazik, köteles a rendőrhatalóságok által kiállított erkölcsi bizonyítványt is betérjeszteni. — Ezenkívül a férfutasok rendőrhatalósági bizonyítvánnyal igazolják, hogy a háboru alatt katonai szolgálatot teljesítettek-e, illetve, hogy a háboru alatt szolgáltak-e az osztrák-magyar hadseregben. Láttamozás alkalmával az utazni szándékozók még egy külön fényképet is kötelesek a konzulátusnak megőrzés céljából átadni. Minden egyes utlevél láttamozásának díja 2 dollár, mely dinárral is leróható. Itt említjük meg, hogy a beogradi pénzügyminisztérium vezérfelügyelőségének közlése szerint az osztrák államhivatal az Osztrák-Magyar Bank minden fajtájú korona bankjegyeinek bevitelét — 2000 koronán felül — megtiltotta.

Külföldi géz- és motorgépek régi vizsgáztatású gazdasági gépész és kovács. 30 éves.

szakszerűen kezel és javít.

1508
Szent István gépész
gredai gazdaság, Györgyháza, Torontalmegye.

Házaladás

levő üzlet- vagy vengőhelyiségek akadémiasarokház melléképülettel és 914 □-önyi birtokkal szabadkézből eladó. Illa Spariosu. Bővebb felvilágosítással szolgál.

Ujra fiatal, szép, údearcu lesz a Margitta-crém-től

Kapható kizárólag
Nikolic gyógyszerárban
Vellki Bečkerek, Zitni (Buza) trg.
172

Eladó mindenféle

szobanem
Kézimunka
Pupinova (Arpád) u. 19. sz. a.
1509

330 koronát ha fizet,

ugy kap 1 pár elsőrangú fekete box férfi-

cipő

elkészítéséhez szükséges összes anyagot
(fekete chrombox, talp, béles stb) a

Veliki Becskereki Bőrgyár

Basch és Kurländer eladási irodájában.

Kurländer Imre cégnél

Krunszka (Korona) u. 11. Telefonsz. 35.

Nagyobb mennyiségű

PRIMA TŰZIFA

érkezett.

Tekintettel a teheráru tarifának 100%-al való felemelésére, értesitem a t. fogyasztóközönséget, hogy a tűzifát a régi árban csak folyó évi augusztus hó 15-ikéig van módomban szállítani.

Kurländer Imre.

Telefonszám 35.

Telefonszám 35.